

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 12.10.1965, sp. zn. 5 Cz 91/65, ECLI:CZ:NS:1965:5.CZ.91.1965.1

Číslo: 71/1965

Právní věta: Právní stav založený zákonnou domněnkou otcovství manžela matky dítěte podle § 51 zák. o rod. brání tomu, aby bylo určeno otcovství k témuž dítěti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 12.10.1965

Spisová značka: 5 Cz 91/65

Číslo rozhodnutí: 71

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 51 99/1963 Sb. § 1

§ 103

§ 104

§ 120

§ 132

§ 134

§ 5

§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 71/1965 sb. rozh.

Právní stav založený zákonnou domněnkou otcovství manžela matky dítěte podle § 51 zák. o rod. brání tomu, aby bylo určeno otcovství k témuž dítěti.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 1965, čj. [5 Cz 91/65.](#))

Nezletilá žalobkyně se domáhala, aby žalovaný byl určen jejím otcem podle ust. § 54 odst. 1 zák. o rod. a aby byla upravena jeho vyživovací povinnost k ní částkou 200,- Kčs měsíčně, počínaje dnem jejího narození.

Matka nezl. žalobkyně před soudem I. stupně uvedla, že dítě se narodilo za trvání jejího manželství s A. K., že jí není známo, zda manžel v zákonné lhůtě podal žalobu o popření otcovství k nezl.

žalobkyni, a že také ona tuto žalobu nepodala. Za otce nezl. žalobkyně označila žalovaného. Její manžel A. K., slyšen jako svědek uvedl, že žalobu o popření manželství nepodal a vzal v tomto ohledu na vědomí poučení soudu. Žalovaný L. T., navrhl zamítnutí žaloby, ježto se s matkou nezl. žalobkyně pohlavně nestýkal. Orgán péče o děti ONV v L. M. předložil soudu rodný list nezl. I. K. dne 7. 8. 1964, podle něhož A. K. ani jiný muž není v matrice jako otec nezl. žalobkyně zapsán.

Okresní soud v Martině usnesením řízení zastavil. V důvodech rozhodnutí uvedl, že je povinností soudu zkoumat v kterémkoliv období řízení, zda nemělo předcházet jiné řízení. Má za to, že v daném případě mělo předcházet řízení o popření otcovství manžela matky nezl. žalobkyně, kterému jinak svědčí zákonná domněnka otcovství k nezl. žalobkyni. Teprve po jeho úspěšném popření otcovství bylo možno v řízení o určení otcovství dále pokračovat; zastavil proto řízení pro nedostatek zákonných podmínek, za nichž může ve věci jednat.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem, že rozhodnutím okresního soudu v Martině byl porušen zákon a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Ustanovení § 103 o. s. ř. sice ukládá soudům přihlížet kdykoliv za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci a podle § 104 odst. 1 o. s. ř. jednou z těchto podmínek je i skutečnost, že má předcházet jiné řízení. Tímto zákonným předpisem je však míněno řízení, které je buď přímo procesními předpisy předpokládáno, anebo řízení, bez jehož ukončení není možno o uplatnění nároku vůbec rozhodnout. Takovéto souvislosti není mezi řízením o žalobě na určení otcovství proti muži, který v kritické době údajně obcoval s matkou dítěte, která je provdána a jejíž manželství trvá, a řízením o žalobě na popření otcovství manžela matky k témuž dítěti.

Narodí-li se dítě za trvání manželství, svědčí zákonná domněnka otcovství manželů matky. Tento právní stav je dán již samotnými skutečnostmi narození dítěte a trvání manželství, nebyla-li podána žaloba o popření otcovství manžela matky k dítěti, a nedošlo-li k popření jeho otcovství, pak právní stav, založený uváděnou zákonnou domněnkou podle ust. § 51 odst. 1 zák. o rod., brání zcela tomu, aby bylo určováno otcovství jiného muže k témuž dítěti; šlo by totiž o určování právního vztahu, který je již zákonem určen. Kdyby za této situace žaloba o určení otcovství byla přece jen podaná a žalobce by přes poučení, které se mu ze strany soudu má dostat, na ni setrval, musila by tato žaloba být zamítnuta jako bezpředmětná.

V daném případě bylo soudem zjištěno, že nezl. žalobkyně I. K., se narodila z matky E. K. za trvání jejího manželství s A. K., přičemž oba manželé uváděli, že žalobu na popření otcovství manžela matky nepodali. Jestliže bylo zjištěno, že otcovství manžela matky nebylo popřeno, nebylo třeba k možnosti takového řízení přihlížet, tím méně pokládat je za řízení, které mělo předcházet žalobě na určení otcovství žalovaného. Nikdo z oprávněných k podání takové žaloby není totiž povinen ji podat.

Okresní soud však neprovedl dokazování, jež by mu umožnilo tuto otázku spolehlivě posoudit. Nepřihlédl totiž k obsahu rodného listu nezletilé I. K., podle něhož v matrice narození není manžel matky dítěte zapsán jako otec, a vycházel jen z údajů manželů, že žalobu o popření otcovství manžela matky nepodali a není jim známo, že by o této otázce bylo vedeno u soudu řízení. Za této situace bylo povinností soudu, aby dotazem na orgán, pověřeným vedením matriky se postaral o objasnění, na jakém základě je v matrice (v knize narození) zaznamenán, pokud jde o otce nezletilé žalobkyně, jiný stav, než jaký vyplývá ze zákonné domněnky otcovství manžela matky. Pokud by totiž ani ze sdělení orgánu pověřeného vedením matriky nevyplynuly poznatky, jež by vedly ke zjištění, že došlo k popření otcovství manžela matky nezletilé žalobkyně, pak již zákonná domněnka otcovství, svědčící manželů matky dítěte, narozeného za trvání jejich manželství, vylučuje určení otcovství jiného muže k témuž dítěti a bezdůvodnost takového návrhu. Předmětem soudního řízení nemůže být určení

právního vztahu, který je určen přímo zákonem.

Protože okresní soud vycházel v řízení a při rozhodování z jiného názoru a pro své rozhodnutí nezjistil všechny rozhodné skutečnosti, porušil zákon v ustanoveních §§ 1, 5, 6, 103, 104, 120, 132, 134 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 51 odst. 1 zák. o rod.